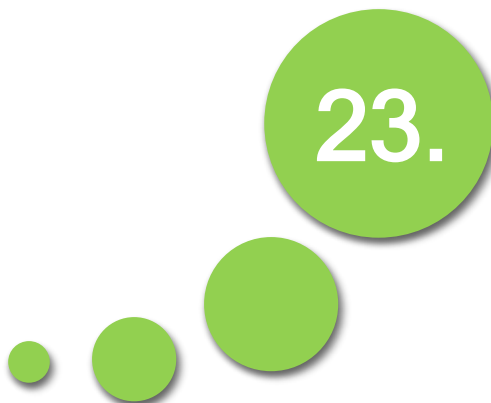

Metodické listy OPVK

Druhy a odrůdy ovocných plodin

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

JABLONĚ

Úvod

Jabloň je ovocná dřevina z čeledi růžovité. Plodem jabloň je jablko patřící mezi malvice čili jádrové ovoce. Jablka patří mezi nejběžnější druhy ovoce a to nejen u nás ve střední Evropě. Jsou určeny jak k přímé konzumaci, tak k výrobě mnoha dalších produktů. Celosvětově je pěstováno velké množství různých odrůd jabloň. Odrůda označuje uměle vypěstovaný nebo nalezený užitný rostlinný organismus s vlastnostmi, které jej odlišují od ostatních podobných a tyto vlastnosti si udržuje i po rozmnožení.

Dělení odrůd

Podle **doby zrání** a využití se jabloň dělí na: letní (sklízí se do poloviny srpna, příklady odrůd: 'Julia', 'Mio'), podzimní (sklízí se od poloviny srpna do 20. září, příklady odrůd: 'Selena', 'Desert') a zimní (sklízí se od 20. září, příklady odrůd: 'Golden Delicious', 'Rubín').

Sloupcová jabloň

Podle **typu růstu** můžeme jabloň rozdělit na rozvětvené nebo sloupcové. Rozvětvený typ růstu, kdy větve tvoří typickou korunu, má většina pěstovaných odrůd. Sloupcové odrůdy mají hlavní osu obrostlou jen velmi krátkými plodonosnými výhony. Výhoda je, že nezabírají hodně místa a lze je pěstovat i na balkóně. Příklady sloupcových odrůd: 'Ballerina', 'Pidi'.

Podle **odolnosti vůči chorobám** můžeme rozlišit odrůdy rezistentní a náchylné. Rezistentní odrůdy jsou schopny aktivitu patogena (škodlivého organismu) překonat nebo zpomalit a choroba se u nich neprojevuje. Náchylné odrůdy naopak nejsou schopny patogenu odolávat a choroba se u nich projevuje ve vysoké míře. Nejvýznamnějšími chorobami jabloň jsou strupovitost jabloň a padlí jabloňové. Dalšími významnými chorobami jabloň jsou moniliová hniloba, hořká skvrnitost a další.

Rozvětvená jabloň

Strupovitost

Moniliová hniloba

Hořká skvrnitost

Významné odrůdy

'**Braeburn**': Pochází z Nového Zélandu. Odrůda 'Braeburn' byla jednou z prvních „dvoubarevných“ jablek. Plod je velký, zelenožlutý, s červeným rozmytým žíháním.

‘Fuji’: Odrůda vznikla v Japonsku. Předností je velmi dobrá kvalita a skladovatelnost plodů. Plod je velký, kulovitý, zelenožlutý, překrytý ze 2/3 bledě červeným žíhaným líčkem.

‘Gala’: pochází z Nového Zélandu. Plod má středně velký, kulovitý, zelenožlutý, překrytý červeným žíháním a mramorováním. Předností odrůdy je pěkný tvar velmi chutných plodů.

‘Golden Delicious’: Původem je z USA. Plody jsou středně velké kulovité, zelenožluté až zlatožluté, někdy s oranžovým líčkem. Je to jedna z nejoblíbenějších odrůd na světě.

‘Granny Smith’: Původem je z Austrálie. Marketingově je odrůda velmi úspěšná. Vyznačuje se sytě zelenou barvou plodů. Chuť je kyselá.

‘Idared’: Původem je z USA. V ČR je nejrozšířenější odrůdou. Plody jsou středně velké, ploše kulovité. Barva je žlutozelená, překrytá jasně červenou barvou nanesenou tečkovaně.

‘Jonagold’: pochází z USA. Plody jsou středně velké až větší, kulovité. Základní barva je zelenavě žlutá, později žlutá s oranžově červeným mramorováním a nepravidelným žíháním.

Braeburn

Gala

Golden Delicious

Jonagold

Idared

Granny Smith

Fuji Nagafu

Jonagold Marnica

V současné době se čím dál více využívají klony jednotlivých odrůd. Tyto klony vznikají náhodnou nebo cílenou mutací (genetickou změnou) za účelem zlepšení určité vlastnosti, například lepší vybarvení plodů, nerzivý a hladký povrch plodu nebo vyšší produktivita stromu.

Zajímavými odrůdami jsou odrůdy s červenou dužinou.

‘Mountain Rose’: Vyšlechtěna v USA. Povrch plodu je zelenavě-žlutý a dužnina je tmavě červená.

'RedLove': Vyšlechtěna ve Švýcarsku. Její výhodou je rezistence ke strupovitosti a vysoký obsah antioxidantů v červené dužnině.

Kontrolní otázky

1. Jak dělíme odrůdy podle doby zrání?
2. Jaký je rozdíl mezi sloupcovou a rozvětvenou jabloní?
3. Jak dělíme jabloně podle odolnosti vůči chorobám a jaké jsou nejznámější choroby?
4. Vyjmenujte některé nejznámější odrůdy jablek?
5. Proč se v současnosti více využívají klony jednotlivých odrůd?
6. Čím jsou některé odrůdy zajímavé?

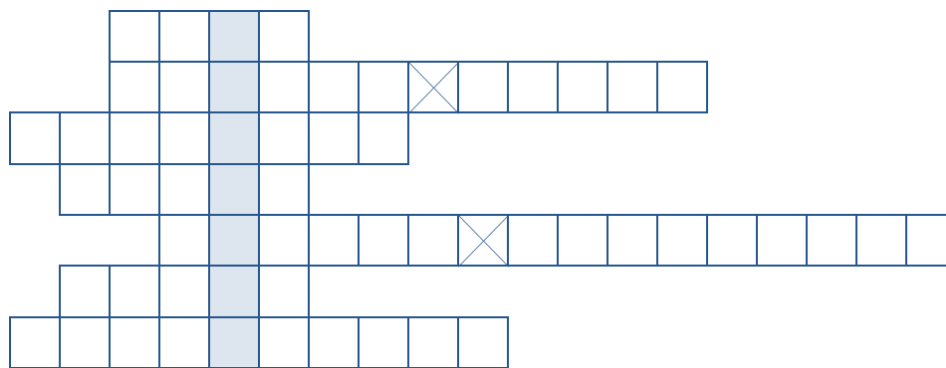
Praktické cvičení - pokus kategorie b - vyžadující určité vybavení

1. Ochutnávka jablek: Na stůl se vyloží jednotlivé odrůdy jablek (jak celistvé plody, tak nakrájené). Žáci si zapíší názvy jednotlivých odrůd, od každé odrůdy ochutnají kousek plodu a zhodnotí chuť, vůni, vzhled aj. K hodnocení lze použít stupnice známkování, podobně jak ve škole, 1 až 5 (1 – výborný, 2 – velmi dobrý, 3 – dobrý až průměrný, 4 – podprůměrný, 5 – nevyhovující). Poté se výsledky vyhodnotí a vyhraje odrůda, která získá nejlepší známku.

Potřebné vybavení: jablka (různé odrůdy získané nákupem od pěstitelů nebo v prodejnách s ovocem), nůž, papír pro zaznamenání výsledků, psací potřeby.

2. Tajenka:

Řešení tajenky: Nejpěstovanějším ovocným druhem v České republice jsou ... (JABLONĚ)

1. Kvalitní a dobře skladovatelná odrůda pocházející z Japonska (FUJI)
2. Odrůda pocházející z Austrálie se sytě zelenou barvou plodů (GRANNY SMITH)
3. Jedna z prvních dvoubarevných odrůd, pocházející z Nového Zélandu (BRAEBURN)
4. Nejvýznamnějšími chorobami jabloní jsou strupovitost a ... jabloňové (PADLÍ)
5. Jedna z nejoblíbenějších odrůd na světě pocházející z USA se žlutozelenou barvou plodů (GOLDEN DELICIOUS)
6. Podle doby zrání můžeme odrůdy rozdělit na jarní, podzimní a ... (ZIMNÍ)
7. Podle typu růstu můžeme jabloně rozlišit na sloupcové a ... (ROZVĚTVENÉ)

Potřebné vybavení: předtištěné archy s tajenkou, psací potřeby.

HRUŠNĚ

Dělení odrůd dle doby zrání a původu

Letní

Příklady letních odrůd: 'Alfa', 'Alice', 'Clappova', 'Isolda', 'Laura', 'Milada', 'Radana', 'Williamsova'.

Williamsova a Wiliamsova červená: Odrůda je původem z Velké Británie. Plod je velký, dlouhý, vypouklého, baňatého, nesouměrného tvaru. Základní barva je žlutá, krycí červená. Dužnina je sladká, šťavnatá a měkká. Sklízí se na přelomu srpna a září.

Odrůda 'Milada'

Milada: Odrůda je původem z ČR. Plod je středně velký až velký, vypouklého, baňatého tvaru. Základní barva slupky je žlutozelená, krycí barva růžovočervená. Dužnina je měkká, středně šťavnatá a sladká. Zraje od poloviny srpna, konzumní zralost je v září.

Odrůda 'Williamsova červená'

Podzimní

Příklady podzimních odrůd: 'Armida', 'Blanka', 'Boscova lahvice', 'Denisa', 'Elektra', 'Harbo', 'Julka', 'Karina', 'Manon', 'Monika', 'Morava'.

Boscova lahvice: Odrůda je původem z Francie. Plod je velký, dlouhý, vydutého, lahvicovitého, souměrného tvaru. Dužnina je velmi sladké chuti, více šťavnatá, aromatická a měkká. Povrch plodů je celorzivý. Sklizňová zralost je od poloviny září, konzumní koncem září.

Odrůda 'Blanka'

Blanka: Odrůda je původem z ČR. Plod je velký až velmi velký, vypouklého, baňatého, nesouměrného tvaru. Základní barva je žlutá, krycí oranžovočervená. Dužnina je nasládlé chuti, více šťavnatá, aromatická, jemné konzistence. Zraje začátkem září, konzumní

Odrůda 'Boscova lahvice'

zralost je od října.

Raně zimní

Příklady raně zimních odrůd: 'Bodra', 'Decora', 'Dicolor', 'Gracie', 'Hardyho', 'Konference'.

Konference: Odrůda je původem z Velké Británie. Plod je středně velký, rovného, hruškovitého tvaru. Základní barva je zelenožlutá. Dužnina je sladké chuti, středně šťavnatá, jemné, středně tuhé konzistence. Zraje od poloviny září, konzumní zralost je v říjnu. Je to nejvíce pěstovaná tržní odrůda v Evropě.

Odrůda 'Konference'

Dicolor: Odrůda je původem z ČR. Plod je středně velký, rovného, hruškovitého, souměrného tvaru. Základní barva je žlutá, krycí je červená. Dužnina je velmi sladké chuti, více

šťavnatá, aromatická a voňavá. Zralost je začátkem října, konzumní zralost v listopadu.

Zimní

Příklady zimních odrůd: 'David', 'Delta', 'Jana', 'Jizera', 'Konvert', 'Lucasova', 'Luna', 'Milka', 'Nela', 'Petra', 'Vladka', 'Vonka'.

Lucasova: Odrůda je původem z Francie. Plod je středně velký až velký, vypouklého, baňatého tvaru. Základní barva slupky je zelenožlutá, krycí červená. Dužnina je sladké chuti, více šťavnatá, jemné, měkké konzistence. Zraje od poloviny října, konzumní zralost je v listopadu. Je to nejvíce pěstovaná komerční odrůda v ČR.

Odrůda 'Lucasova'

Odrůda 'Delta'

Delta: Odrůda je původem z ČR. Plod je středně velký, rovného, hruškovitého, souměrného tvaru. Základní barva slupky je žlutá, bez krycího zbarvení. Dužnina je sladká, velmi šťavnatá, měkké konzistence. Zraje od poloviny října, vhodná ke konzumaci je v listopadu.

Pozdně zimní

Příklady pozdně zimních odrůd: 'Astra', 'Beta', 'Bohemica', 'Dita', 'Erika'

Bohemica: Odrůda je původem z ČR. Plod je středně velký, dlouhý, vydutého, lahvicovitého tvaru. Základní barva slupky je žlutozelená, krycí růžová. Dužnina je sladké chuti, středně šťavnatá, konzistence jemná a tuhá. Sklizňová zralost je od poloviny října a konzumní v lednu.

Odrůda 'Bohemica'

Odrůda 'Dita'

Dita: Odrůda je původem z ČR. Plod je velký a má rovný, hruškovitý, slabě nesouměrný tvar. Dužnina je sladká, velmi šťavnatá, měkké konzistence. Zraje od poloviny října, konzumní zralost je v lednu.

Specifika asijských hrušní

Popis: Asijské hrušně patří mezi nejšťavnatější ovoce. Pochází z Číny a Japonska. Trpí málo škůdci a chorobami. Plodí velmi brzy (už 3 rokem) a hojně. Musí se sklízet plně vyztřálé – po utržení už nedojdou. Chuť je velmi aromatická, sladká a neuvěřitelně šťavnatá a osvěžující, některá může chutnat až po pralínkách. Pro svůj malý vzrůst jsou vhodné i malé zahrádky.

Odrůda 'Hosui'

pro Odrůda 'Kumoi'

Letní

Hosui: Odrůda je původem z Japonska. Plod je středně velký, kulovitý. Barva slupky je oranžová. Dužnina je sladké chuti, hodně šťavnatá a měkká. Sklízí se koncem srpna. Ke konzumaci je vhodná v září.

Zimní

Kumoi: Je odrůda pocházející z Japonska. Plod je středně velký, kulovitěho tvaru. Základní barva slupky je žlutá až oranžová. Dužnina je sladká. Aromatická, středně šťavnatá, tuhé konzistence. Sklízí se od poloviny září. Vhodná ke konzumaci je koncem října.

Kontrolní otázky

1. Uveďte příklady letních odrůd hrušně.
2. Vyjmenujte příklady asijské hrušně.
3. Která je nejvýznamnější odrůda z raně zimních hrušní?
4. Která zimní odrůda se nejvíce pěstuje v ČR?

Doporučení: rozšiřte si své znalosti o odrůdách jádrovín z knihy Nesrsta, D. Jádroviny. Vydavatelství Petr Baštan, 2011. 200 s. ISBN 987-87091-17-3

Praktické cvičení - pokus kategorie a - vyžadující běžné vybavení

Rozstříhejte si obrázky a pokuste se poznat, o jakou odrůdu se jedná.

1. Boscova lahvice
2. Konference
3. Dicolor
4. Lucasova
5. Kumoi
6. Hardyho
7. Robertova děkanka
8. Williamsova červená

TŘEŠNĚ A VIŠNĚ

Třešně

Doba zrání plodů třešní se udává v tzv. třešňových týdnech od doby zrání nejranější odrůdy 'Rychlice německá' (většinou v prvním týdnu června).

Mezi nejpěstovanější odrůdy třešní ve světě patří například 'Bing', 'Napoleonova', 'Lapins', 'Regina', 'Van' a další. V ČR se třešně pěstují na rozloze 964 ha ovocných sadů. Nejpěstovanějšími třešněmi u nás jsou odrůdy 'Kordia' (34 %), 'Van' (14 %), 'Napoleonova'

(10 %), 'Burlat' (10 %), 'Regina' (8 %) a 'Karešova' (4 %). Mezi nové a perspektivní odrůdy patří například česká odrůda 'Tamara' s velmi velkými plody a vysokou kvalitou plodů.

Kordia: Odrůda třešně vznikla v České republice, je naší nejvíce ceněnou desertní odrůdou. Zraje v 6. třešňovém týdnu. Zpočátku roste silně, po vstupu do plodnosti se růst zpomalí. Stromy do plodnosti vstupují raně, výnosy jsou vysoké a pravidelné. Plody jsou velmi dobré chuti, tmavě červené barvy, pevné. Průměrná hmotnost plodu nejčastěji kolísá v rozmezí 8–9,5 g. Plody lze použít i ke zpracování. Jsou odolné vůči praskání. Odrůda je cizosprašná.

Regina: Tato odrůda třešně pochází z Německa. Pomologicky patří do skupiny chrupek. Zraje koncem 7. třešňového týdne. Roste středně silně až silně. Do plodnosti vstupuje raně, plodnost je vysoká a pravidelná. Plody jsou dobré chuti, tmavě červené barvy, tuhé. Průměrná hmotnost plodu kolísá v rozmezí 8–9,5 g. Je odolná vůči praskání plodů. Základní použití plodů je jako stolní, hodí se i ke zpracování. Je cizosprašná. Doba květu je velmi pozdní, a proto často uniká poškození pozdními jarními mrazy, i když je vůči nim citlivá.

Višně

Višně začínají zrát později než třešně a to přibližně od třetího třešňového týdne. Nejpěstovanějšími odrůdami višní jsou kyselky 'Újfehértói Fürtös' (25 %), 'Morela pozdní' (21 %), 'Fanal' (19 %), 'Morellenfeuer' (15 %) a 'Erdi Bötermö' (13 %). Višně se u nás pěstují na celkové rozloze 1730 ha ovocných sadů, což je téměř dvakrát větší rozloha než u výsadby než u třešní. Sladkovišně se téměř nepěstují produkčně. Dělí se na pravé sladkovišně (např. 'Meteor Korai') a skleňovky (např. 'Královna Hortenzie').

Morela pozdní: Odrůda je původem z Francie. Růst stromu je zpočátku střední až slabší, v plné plodnosti slabý. Koruny jsou malé, kulovité převislé. Plodnost je raná, velmi vysoká, pravidelná. Plody jsou středně velké, kulovité, tmavě hnědočervené. Dužnina je měkká, tmavě červená, šťavnatá, trpce nakyslá až kyselá. Šťáva barví silně. Zraje v 8. třešňovém týdnu. Je náchylná k monilióze. Odrůda je samosprašná.

Újfehértói Fürtös: Odrůda byla vyšlechtěna v Maďarsku. Plody jsou středně velké, kulaté, slupka je jemná, tmavočervená se světlejšími tečkami, lesklá. Dužnina je měkká, jemná, masově červená, rozplývavá, šťavnatá, příjemně sladce navinulá, aromatická a výborná. Šťáva barví středně. Plodnost je hojná, pravidelná. Plody jsou vhodné pro stolní použití i průmyslové zpracování. Zraje v 6. třešňovém týdnu. Odolnost proti mrazu v květu je střední až velká. Pěstování je vhodné v teplejších oblastech, kde plody dosahují nejvyšší kvality.

SLIVONĚ

Slivoně byly v České republice vždy velmi rozšířené jak v intenzivních výsadbách, tak i v zahrádkách. Po zavlečení viru šarky švestky na naše území došlo k velkému omezení

pěstování, zejména ploch intenzivních sadů. Zaváděním nových odrůd, které jsou více odolné, tolerantní k viru šarky, se plochy produkčních sadů slivoní zvyšují a dochází k obnově starých sadů.

Slivoň je společný název slív, švestek, jejich kříženců a odrůd. Podle vlastností plodů je dělíme do následujících kategorií:

Pravé švestky: mají plody protáhlé, k oběma pólům plodu zahrocené, barvy zpravidla tmavofialové s výrazným ojíněním.

Pološvestky: mají charakter švestek, plody nemusí být tak výrazně protáhlé a dužnina nemusí být tak pevné konzistence jako u pravých švestek.

Renklódy: vyrovnané plody, větší velikosti, tvaru zpravidla kulovitěho, oválného nebo vejčitého, s pevnou dužninou, která se zpravidla dobře odděluje od pecky. Barva slupky je různá.

Slívy: mají plody různých, více méně oválných a kulovitých tvarů různé velikosti, jejichž dužnina je po dozrání řídká a často nejde od pecky. Slupka je různého zbarvení a zpravidla se různě obtížně odděluje od dužniny.

Špendlíky: slívy švestkovitého tvaru, barvy převážně žluté, dužnina nejde od pecky.

Mirabelky: mají drobnější, kulovité plody barvy většinou žluté, jejichž dužnina jde zpravidla dobře od pecky.

Čačanská lepotica: Raná odrůda (pološvestka) vhodná pro teplé a středně teplé oblasti, původem z Jugoslávie. Plod je protáhlý a velký. Základní barva slupky je tmavě modrá s ojíněním. Dužnina je středně tuhá až tuhá, středně až velmi šťavnatá, v chuti navinule sladká, poměrně aromatická. Zraje 28 dnů před odrůdou 'Domáci velkoplodá'. Je plodná, tolerantní vůči šarce a je samosprašná.

Zelená renklóda: Středně raná odrůda vhodná pro teplé a středně teplé oblasti, původem z Francie. Plod je středně velký a kulovitý. Slupka má zelenou základní barvu s ojíněním. Dužnina je středně tuhá, středně až velmi šťavnatá, v chuti sladká, velmi aromatická, výborná. Zraje 15 dnů před odrůdou 'Domáci velkoplodá'. Je středně odolná šarce a je cizosprašná.

MERUŇKY

Odrůdy povolené k množení a pěstování v České republice lze rozdělit do skupiny tradičních odrůd typických pro oblast střední a jihovýchodní Evropy jako je typ odrůd 'Velkopavlovická', 'Maďarská', 'Sabinovská' a 'Bohutická' – tyto náleží ke skupině meruňky obecné. Starší odrůdy vznikly jako nahodilé semenáče. Dále jsou to nové či novější odrůdy z cílevědomého křížení vybraných rodičovských párů, které vznikaly na šlechtitelských pracovištích bývalého Československa (Valtice, Lednice, Holovousy a na Slovensku pak Veselé při Piešťanech). Třetí skupinu odrůd tvoří odrůdy ze zahraničí především z Francie, USA a Kanady. Plody jednotlivých odrůd meruněk dozrávají většinou uprostřed léta – konec června až srpen.

Stručná charakteristika vybraných perspektivních odrůd meruněk

Marlen: Patří mezi středně rané odrůdy. Jedná se o klon (příbuzný typ) odrůdy Velkopavlovická. Vyrůstnost stromu je středně silná až silná, habitus má otevřený. Plod dosahuje střední velikosti. Dužnina je oranžová, středně tuhá, jemná, středně šťavnatá, navinule sladká až sladká, aromatická, výborná. Pecka se sladkým jádrem je obdélníkovitá, pouze velmi slabě až slabě přilnavá k dužnině. Plodnost je velká.

Aurora: Je to celoevropská raná odrůda. Plod zraje velmi brzy, v polovině června, malý až středně velký, tvar zakulacený. Barva oranžová s červenými líčky, velmi příjemný vzhled. Dužnina je oranžová, měkká, šťavnatá. Výnos velmi brzy, vysoký. Náchylnost k předčasnému úhynu stromů.

Odrůda meruňky 'Aurora'

BROSKVONĚ

Plody jednotlivých odrůd broskvoně dozrávají od poloviny července až do září. Broskvoně jsou velmi náročné na teplo a světlo, a to nejen na průměrnou roční teplotu, ale zejména na rozdělení teplot v ročním cyklu a ve vegetačním období. V zimě snášejí krátkodobé poklesy teplot až na $-22\text{ }^{\circ}\text{C}$. Na rozdíl od meruňky je broskvoň méně citlivá k poklesům jarních teplot. Projevuje se, ale výrazný odrůdový rozdíl.

Broskvoně lze rozdělit do několika skupin podle původu:

- **Broskvoně ferganské** – s plody zmáčklého tvaru, pěstované ve Ferganské nížině bývalého Sovětského Svazu a v západní Číně;
- **Broskvoně severní Číny** – charakteristické dlouhou vegetační dobou, pozdním dozráváním plodů a s dlouhou dobou dormance – odolné proti mrazům, plody obvykle s bílou dužninou;
- **Broskvoně střední a jižní Číny** – s krátkou vegetační dobou a s krátkou dobou dormance, s menšími plody s dužninou barvy bílé nebo nažloutlé, sladké chuti – pěstují se v subtropích;
- **Broskvoně západní – Íránská skupina** – plody obvykle se žlutou dužninou, s krátkou dobou dormance, méně odolné k mrazům, většina amerických i evropských odrůd.

Maycrest: Kalifornská odrůda broskvoně. Díky průměrné hmotnosti okolo 120g, vynikající chuti, středně pevné, žlutomasé dužnině a atraktivnímu vzhledu naplňuje nároky současného pěstování.

Neve: Odrůda broskvoně – nektarinky původem z Itálie. Průměrná hmotnost plodu je 175 g, tvar plodu oválný. Základní barva plodu zelenokrémová, krycí barva purpurově červená, pokrývá povrch z více jak 75 %. Dužnina zelenobílé barvy, pevné konzistence a výborné chuti, pecka špatně odlučitelná od dužniny.

Odrůdy: 'Maycrest' a 'Neve'

DROBNÉ A SKOŘÁPKATÉ OVOCE

Jahodník

Velkoplodé zahradní jahody, měsíční a lesní jahody, některé jsou stále plodící; typické ovoce počátku léta, oblíbené zejména u dětí; plody jsou drobné nažky umístěné na zdužnatělém kulovitém nebo kuželovitém lůžku.

Odrůda Karmen: původ ČR; velkoplodá odrůda, jednou plodící, za normálních podmínek netrpí deformací plodu; keř polokompaktního tvaru, vyššího až vysokého vzrůstu; plody jsou velmi velké, sytě červené barvy, sladší a velmi aromatické chuti; zraje středně pozdě.

Borůvky

Lesní borůvky zrají již od měsíce června, v horských oblastech do září, nedají se pěstovat kulturně, tvoří složitý vztah s lesními dřevinami, lesní borůvky tvoří menší keříky než borůvky pěstované na zahradách, v sadech se pěstují velkoplodé odrůdy borůvek dovezených z USA a Kanady, tzv. kanadské borůvky, které však nebarví na rozdíl od borůvek lesních.

Odrůda Bluecrop: původ USA; keř rostoucí středně bujně, dosahuje výšky 1,3 m, patří mezi nejplodnější odrůdy (výnos z dospělého keře přesahuje 6 kg); u této odrůdy nebylo zaznamenáno poškození dřeva mrazem; plody jsou modré barvy, středně velké až velké, vynikající chuti; začátek zrání plodů je v polovině července po dobu 40 dnů.

Rybíz

Černý, červený, bílý, růžový, zelený; tradiční kyslejší ovoce střední Evropy; z ČR pochází mnoho kvalitních odrůd pěstovaných i v zahraničí; forma pěstování: keř, stromek; plody bobule; zraje obvykle od konce června do července.

Odrůda Rovada: původ Holandsko; dřevina středně vysoká až vysoká, polorozložitého tvaru; raná odrůda s vysokým a pravidelným výnosem; plody jsou červené barvy, velké, pevné, dobré kvality vhodné pro přímý konzum; hrozen je dlouhý až velmi dlouhý; plody jsou po celé délce výhonu, velké, kapkovitého tvaru.

Odrůda Orion: původní česká odrůda; keř vzpřímený a vzrůstný s pružnými výhony; středně raná odrůda, která netrpí houbovými chorobami; plody jsou vhodné pro přímý konzum i průmyslové zpracování; plody jsou žluté barvy s malým obsahem pečiček, sladkokyselé chuti; délka hroznu je dlouhá; plodnost je vysoká a pravidelná.

Odrůda Gloire des Sablons: původ Francie; keř s bujným a vzpřímeným vzrůstem; růžovoplodá odrůda se sladkými plody vhodnými pro přímý konzum i průmyslové zpracování, netrpí houbovými chorobami; plodnost je vysoká a pravidelná.

Maliník

Jednou nebo dvakrát plodící; plody kulturních odrůd jsou méně aromatické než divoce rostoucí maliny na lesních pasekách; plody mohou být i žluté barvy; plod souplodí drobných peckovic.

Odrůda Polka: původ Polsko; rostlina středně vysoká, dobře odnožuje, velmi odolná mrazu a houbovým chorobám; plody jsou tmavě červené, pevné a velmi velké s vynikající chutí; odrůda zrající od srpna do zámrazu; plodnost je dobrá.

Morušovník

Vysoké stromy s velmi sladkými plody podobnými malinám či ostružinám; u nás rozšířen v souvislosti s dřívějšími pokusy o chov bource morušového pro produkci přírodního hedvábí; plody dlouhé nažky obalené zdužnatělými bílými nebo zelenkavě-bílými okvětimi; barva plodů je bílá nebo červenomodrá; zraje v létě.

Angrešt

Ve starším názvosloví nazývaný srstka; často chlupaté plody; barva slupky může být od bílé po černou; forma pěstování: keř, stromek; rostliny jsou obvykle trnité; plod bobule; zraje obvykle od konce června do července.

Odrůda Karát: původní česká odrůda; dřevina s hustými vzpřímenými výhony, slabě otrněná, odolná k hnědému padlí americkému; plody jsou po celé délce výhonu, velké, kapkovitého tvaru; barva plodů je fialově červená, dužnina má sladkokyselou chuť; odrůda se vyznačuje vysokou plodností.

Odrůda Karmen: původní česká odrůda; dřevina s kulovitým, středně hustým až hustým vzrůstem se středně pozdní zralostí, odolná k hnědému padlí americkému; plody jsou elipsovitého tvaru, středně velké až velké se středně silnou slupkou a sladce navinulou dužninou, která je středně aromatická; barva plodů je červená se slabým ožíněním.

Brusinka

Plody pocházejí převážně ze stanovišť chudých písčitých půd borovicových lesů; drobné keříky; používají se zejména ve formě kompotů ke svíčkové omáčce; plod bobule; zraje v létě.

Odrůda Koralle: původ Nizozemsko; malý kompaktní keřík, dvakrát plodící, který vyžaduje pro vysokou plodnost opylení jinou odrůdou; plodnost je velmi vysoká; plody jsou větší velikosti a vydrží na rostlině několik týdnů bez poškození.

Ostružiník

Nejvariabilnější ovocný druh vyskytující se v naší přírodě; rostliny jsou vesměs trnité, zahradní formy jsou beztrnné, s velkými plody dozrávajícími koncem léta a počátkem podzimu; plodem souplodí peckoviček.

Odrůda Wilsonův raný: původ USA; rostlina je slabšího vytrvalého vzrůstu, středně trnitá a nevymrzá; plody jsou černé barvy, lesklé, středně velké, zrající v červenci, neopadávají; plodnost je dobrá.

Bez černý

Plody bezinky používané pro výrobu sirupů, často se využívá voňavý bezový květ též k přípravě sirupů nebo smažení v domácnostech; konzumace plodů pouze po tepelném zpracování!; květy i plody jsou významnými léčivými zdroji; plody malé, černé, kulaté, lesklé peckovice.

Odrůda Haschberg: původ Rakousko; jedna z nejstarších a nejrozšířenějších odrůd bezu černého, která je v Evropě pěstována; plody jsou černé barvy a drobné peckovičky jsou umístěny v klastrech; plodnost je vysoká; tato odrůda vyžaduje teplejší průběh během vegetace, aby bylo docíleno požadované cukernatosti a zbarvení.

Aronie

Nepůvodní druh dovezený ze Severní Ameriky; lidový název černý jeřáb; plody malvice.

Odrůda Nero: původ ČR; světově nejrozšířenější odrůda; plody jsou vzhledově podobné jeřabinám, které mají černou barvu slupky a barvicí dužninu; odrůda s vysokou a pravidelnou plodností; plody jsou příjemné, aromatické a sladkokyselé chuti.

Jeřáb

Jeřabiny, podobně jako bezinky se nekonzumují v syrovém stavu; vyrábí se z nich např. džemy; plody malvice.

Odrůda Sladkoplodý moravský: původ ČR; jedna z nejvíce rozšířených odrůd; nenáročná odrůda, která je vhodná i do vysokých poloh; plody jsou chutnější a větší než plody u původního botanického

druhu.

Rakytník

Nejedná se o původní ovocný druh v ČR; v poslední době rozšířeno pěstování i zvýšena spotřeba díky jeho léčebným účinkům; plod bobule.

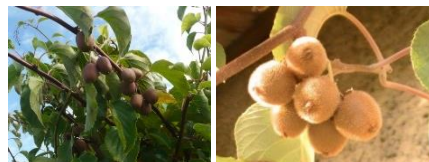
Šípek

Typické planě rostoucí podzimní ovoce šípkových růží; použití převážně na výrobu oblíbených čajových směsí a omáček s vysokým obsahem vitamínu C; významný zdroj zimní potravy pro ptactvo; plod šípek.

Kiwi

V podmínkách ČR se pěstují na zahradách drobnoplodé odrůdy druhů, které nemají chlupatou slupku, konzumují se celé; velmi chutné podzimní ovoce; rostlina roste pnoucím způsobem jako liána; plod bobule.

Líska

Keř nebo strom jsou na rozdíl jiných ovocných dřevin blízké příbuzní bříze; v přírodě upoutá v brzkém jaru květem jehněd, v době zrání naopak četnou přítomností hlodavců a ptactva; plod kulatý nebo podlouhlý oříšek; zraje v létě.

Odrůda Hallská obrovská: odrůda bujného růstu, později kvetoucí, ve dřevě odolná mrazům, cizosprašná, ale zároveň velmi dobře opyluje jiné odrůdy; plody kulatého tvaru, větší velikosti, jsou většinou na dřevině umístěné jednotlivě; jádra ořechů často nevyplňují zcela vnitřní část ořechu; plodnost nižší až střední.

Odrůda Lombardská červená: odrůda rostoucí slaběji až středně, později kvetoucí, vysoce samosprašná, dobře produkuje kořenové oddělky; plodnost je střední až vysoká; plody jsou podlouhlého tvaru, vyplňují zcela vnitřní část ořechu, zrají v polovině září, rostou obvykle na dřevině ve shlucích a slupka jader ořechů je červené barvy.

Ořešák

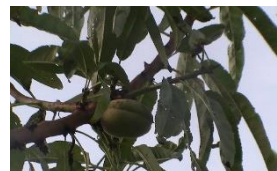
Plodí vlašské ořechy, skořápka může být tenká tzv. papírky nebo naopak velice tvrdá tzv. kamenáče; dříve často vysazován podél silnic jako stromořadí nebo jako solitérní strom na dvory zemědělských usedlostí; velikostí svého vzrůstu tvoří příjemný stín a aromatickými látkami ve svých listech odpuzuje hmyz; plod ořech; zraje v pozdním létě a na podzim.

Mars: původ ČR; odrůda vykazující dobrý a zdravý růst, vysoce odolná zimním a jarním mrazovým škodám; plodnost je dobrá; plody jsou velké s vysokým podílem jádra se středně dobrou luštitelností, zrají v druhé polovině září.

Sychrov: původ ČR; strom bujného vzrůstu se vzhledem středně velkou korunou; nevýhoda brzké rašení a z něj vyplývající nebezpečí poškození jarními mrazíky; odolnost odrůdy k zimním mrazům je střední až velká; plody i jádra jsou střední velikosti, kdy jádra mají červenou barvu slupky.

Mandloň

Ovocná dřevina pěstovaná v nejteplejších oblastech ČR; úzce příbuzná s broskvoní; plod peckovice, používá se jádro.

Kaštanovník

Jedlé kaštany jsou oblíbené pečené v zimních měsících; u nás existují i několik set let staré výsadby tzv. kaštánky, vzniklé v době počátku pěstování této plodiny u nás, kdy byly vysazované převážně kvůli včelí pastvě; plod nažka

Praktické cvičení - pokus kategorie c - možno realizovat po dohodě pouze na specializovaných pracovištích

Navštivte specializované pracoviště (ovocnářský podnik) zabývající se pěstováním ovoce. Zjistěte zastoupení jednotlivých ovocných druhů podle pěstební plochy a podle objemu tržeb. Určete nejpěstovanější a nejvýhodnější ovocný druh pro daný podnik.